

Aan
Commissie voor de milieueffectrapportage
t.a.v. mw. Ir. C.T. Smit
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingeleverd op:	22 MEI 2008
Buureau:	
doordr.	2068-31
Opmerking:	Sm

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
20 MEI 2008	2068-30/Sm/gl	ET/EM / 8059329	2

Onderwerp
Richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER): "Aardgaswinning E18-A" (Wintershall)

Geachte mevrouw Smit,

Hierbij doe ik u ter informatie toekomen de vastgestelde Richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER): "Aardgaswinning E18-A" (Wintershall Noordzee B.V.).

De Richtlijnen zijn gebaseerd op het door de Commissie voor de milieueffectrapportage uitgebrachte Richtlijnen-advies, d.d. 15 mei 2008, rapportnummer 2068-29.
De Richtlijnen zijn op 19-05-2008 vastgesteld.

Wintershall Noordzee B.V. dient in de nu volgende fase van de milieueffectrapportage-procedure, aan de hand van de vastgestelde Richtlijnen, een MER op te stellen.

Na het indienen van de aanvraag om een vergunning (ingevolge artikel 40 Mijnbouwwet) voor het oprichten en in stand houden van mijnbouwwerk Platform E18-A met daarbij het milieueffectrapport (MER): "Aardgaswinning E18-A" en de aanvaarding van dat MER door het bevoegd gezag zal ik u daarvan een aantal exemplaren doen toekomen.

Ing. M. Mezger
Directie Energiemarkt

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Bezuidenhoutseweg 30	(070) 379 79 99	(070) 379 78 41

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11	Behandeld door
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81	Ing. M. Mezger
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl	
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl	Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER): “Aardgaswinning E18-A”.

Het milieueffectrapport (MER) “Aardgaswinning E18-A” dient te worden opgesteld conform het daartoe door de Commissie voor de milieueffect-rapportage uitgebrachte: “Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Winning van aardgas in blok E18 van het Nederlandse deel van het continentaal plat, vanaf satellietplatform E18-A”, voor zover dat betrekking heeft op de mijnbouwinstallatie Platform E18-A.
(Richtlijnenadvies d.d. 15 mei 2008, rapportnummer 2068-29)

In het MER dient te worden aangegeven dat het MER is opgesteld ten behoeve van het door de Minister van Economische Zaken, krachtens artikel 40 van de Mijnbouwwet, te nemen besluit betreffende het oprichten en in stand houden van de mijnbouwinstallatie Platform E18-A.

Het MER dient in elk geval voldoende milieu-informatie te bevatten om het hiervoor vermelde besluit te kunnen nemen.

Op de voorbereiding van het voornoemde besluit is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Ministerie van Economische Zaken

19-05-2008

2068-29

Winning van aardgas in blok E18 van het Nederlandse deel van het continentaal plat, vanaf satellietplatform E18-A

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

15 mei 2008 / rapportnummer 2068-29

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

Wintershall Noordzee B.V. te Rijswijk is voornemens een offshore aardgasveld te ontginnen in blok E18-A van het Nederlands Continentaal Plat. De gasreserve zal worden gewonnen vanaf een onbemand gasproductieplatform (E18-A) met een capaciteit van circa 3 miljoen Nm³ aardgas per dag. Het gewonnen gas zal via een aan te leggen pijpleiding (circa 5,4 km) naar het bestaande hoofdplatform (F16-A) worden getransporteerd en vervolgens via de bestaande pijpleiding naar Uithuizen in Groningen worden vervoerd. De geplande platformlocatie ligt 145 kilometer ten noord-noordoosten van Den Helder.

Voor het oprichten en in werking hebben van mijnbouwinstallaties ten behoeve van de winning van aardgas is conform de Mijnbouwwet een vergunning, van de minister van Economische Zaken, nodig. Aangezien meer dan 500.000 m³ per dag aardgas zal worden gewonnen, wordt de milieueffectrapportage (m.e.r.)¹ doorlopen.

De startnotitie vormt een goede basis voor het opstellen van het MER. De Commissie gaat ervan uit dat de alternatieven en effecten conform de in de startnotitie aangegeven lijn worden uitgewerkt.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- een beschrijving van de emissies naar lucht en water ten gevolge van de gasproductie en eventueel aanvullende boringen.
- een beschrijving van de gevolgen voor de natuur van geluid- en lichtemissies tijdens de aanleg en exploitatie van het satellietplatform, boor/putcompletiewerkzaamheden en gasproductie.

Het MER dient voorzien te zijn van een zelfstandig leesbare samenvatting en voldoende onderbouwend kaartmateriaal met duidelijke schaal en legenda.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

2.1 Achtergrond en besluitvorming

Het onderdeel achtergrond en besluitvorming kan conform de hoofdstukken 2 en 6 van de startnotitie worden uitgewerkt in het MER.

---

¹ Informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie en de samenstelling van de werkgroep kunt u vinden in bijlage 1.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Alternatieven

Onderzoek voor welke onderdelen van de voorgenomen activiteit realistische alternatieven met milieuvoordelen mogelijk zijn.

Beschrijf in het MER de aanpassingen die nodig zijn op het productieplatform F16-A.

3.2 Referentie

Er is geen reëel nulalternatief dat voldoet aan de doelstelling van de initiatiefnemer. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige milieusituatie, inclusief de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieugevolgen.

3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

De startnotitie bevat nog geen aanzet voor een MMA. Besteed in het MER aandacht aan:

- een maximale beveiliging. Geef aan welke mogelijkheden er zijn om lekkage na een aanvaring te voorkomen of te minimaliseren;
- het mitigeren van geluidsoverlast. Geef aan hoe geluidsoverlast voor zeezoogdieren ten gevolge van het heien van de conductor bij eventuele toekomstige boringen en van de verankering van het productieplatform wordt gemitigeerd door gebruikmaking van 'pingers' om dieren preventief te verbijten uit het gebied.
- re-entry van de bestaande putten in de meest gunstige periode. Het affakkelen geeft een verhoogd risico voor vogels tijdens de trekperiodes. Motiveer welke periode in dit verband als de meest gunstige periode kan worden beschouwd. Ga in op de mogelijkheid om het affakkelen te laten plaatsvinden buiten de vogeltrekperiode en alléén overdag en/of de mogelijkheid om een vogelwachter aan te stellen met bevoegdheid om de test te stoppen.

4. MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

Werk de milieuaspecten zoals genoemd in de startnotitie nader uit voor zowel reguliere bedrijfsomstandigheden als bij calamiteiten en storingen. Maak hierbij onderscheid tussen de periode van boring(en) en/of het gereed maken van de bestaande putten als productieputten en de gaswinningperiode.

4.2 Levende natuur

In het Integraal Beheersplan Noordzee 2015 zijn verschillende gebieden op de Noordzee aangewezen waarvan de natuurwaarden extra bescherming krijgen. Voor het onderhavige initiatief zijn met name het Friese Front, de Centrale

oestergronden en de Klaverbank van belang. Geef de mogelijke externe werking van het initiatief op de natuurwaarden van de omliggende gebieden aan.² Geef aan wat de consequenties zijn van het voornemen voor de soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Beschrijf zo mogelijk de effecten op deze soorten, dan wel geef aan welke leemten in kennis er bestaan.

4.3 Water

Beschrijf de milieueffecten van het lozen op F16-A van hydraat-inhibitor³ en eventueel corrosie-inhibitor ten gevolge van de productie op E18-A.

5. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

---

² Voor de beschrijving van de ecologische waarden kan gebruik gemaakt worden van het rapport van Lindenboom, Geurts, Van Kessel en Berkenbosch (2005), Gebieden met ecologische waarden op het Nederlands Continentaal plat. Alterra-rapport 1109, RIKZ-rapport 2005.008.

³ methanol of glycol

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Wintershall Noordzee B.V.

Bevoegd gezag: Ministerie van Economische Zaken, Directoraat-Generaal voor Energie en Telecom

Besluit: mijnbouwvergunning

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C17.2

Activiteit: Aardgaswinning in blok E18-A van het Nederlands continentaal plat

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: Staatscourant d.d. 26 maart 2008

aanvraag richtlijnenadvies: 20 maart 2008

ter inzage legging startnotitie: 27 maart t/m 28 mei 2008

richtlijnenadvies uitgebracht: 15 mei 2008

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. W. Been

dr. N.M.J.A. Dankers

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

ir. C.T. Smit (secretaris)

prof.ir. J.J. van der Vuurst de Vries

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Winning van aardgas in blok E18 van het Nederlandse deel van het continentaal plat, vanaf satellietplatform E18-A

Wintershall Noordzee B.V. heeft het voornemen om op de Noordzee vanaf satellietplatform E18-A een aardgasveld te ontginnen in blok E18-A van het Nederlandse deel van het continentaal plat. Het gewonnen gas zal via een aan te leggen pijpleiding (circa 5,4 km) naar het bestaande hoofdplatform (F16-A) worden getransporteerd en vervolgens via de bestaande pijpleiding naar Uithuizen in Groningen worden vervoerd.

ISBN: 978-90-421-2434-9